

نقش اهداف پیشرفت، انگیزش تحصیلی و راهبردهای یادگیری بر اضطراب آمار: آزمون مدلی علی[□]

The Effect of Achievement Goals on Statistic Anxiety Through Academic Motivation and Statistic Learning[□]

Mokhtar Weisani, M.Sc. [✉]

مختار ویسانی *

Masud Gholamali Lavasani, Ph.D.,

دکتر مسعود غلامعلی لواسانی *

Javad Ejei, Ph.D.

دکتر جواد اژه‌ای *

Abstract

The present study aims at analyzing the effect of achievement goals on statistics anxiety through the moderating role of academic motivation and statistics learning approaches. 345 undergraduate students (68 male, 277 female) from the faculties of Psychology and Educational Sciences in Tehran were selected using census sampling method. Participants answered the following questionnaires: Achievement Goals, Academic Motivation, Scale, Motivated Strategies for Learning, and Statistics Anxiety Rating Scale. The path analysis method indicated that mastery goals have direct negative effects on statistics anxiety ($p<0.05$). Performance-Approach and Performance-Avoidance goals affect on statistics anxiety only through extrinsic motivation and cognitive strategies. Mastery as well as Performance-Approach goals have direct positive effects on intrinsic motivation and the extrinsic one respectively ($p<0.05$). All three variables of academic motivation directly influence statistics anxiety. Intrinsic motivation influences the metacognitive strategies and the extrinsic motivation and academic motivation affect the learning strategies directly and positively. It is concluded that achievement goals affect statistics anxiety more often through academic motivation and learning strategies.

Keywords: achievement goals; academic motivation; learning strategies; statistics anxiety;

چکیده

هدف این مطالعه شناخت تأثیر اهداف پیشرفت بر اضطراب آمار، با واسطه‌گری انگیزش تحصیلی و راهبردهای یادگیری آمار بوده است. بدین منظور تعداد ۳۴۵ نفر، ۶۸ پسر و ۲۷۷ دختر با استفاده از روش نمونه‌گیری سرشماری از دانشجویان دوره کارشناسی دانشکده‌های علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران که در نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۳۸۸-۸۹ در کلاس آمار توصیفی و یا آمار استناتیکی ثبت نام کرده و مشغول به تحصیل بودند انتخاب شده و به ابزارهای اهداف پیشرفت (میدلتون و میگلی، ۱۹۹۷)، انگیزش تحصیلی (والرند و همکاران، ۱۹۹۲)، راهبردهای یادگیری (پیتریچ و همکاران، ۱۹۹۱) و اضطراب آمار (کرویس و همکاران، ۱۹۸۵) پاسخ دادند. نتایج بدست آمده با استفاده از روش تحلیل مسیر نشان داد که متغیر برون زای اهداف تحری اثر مستقیم معناداری بر اضطراب آمار دارد. اثر مستقیم اهداف رویکرد-عملکرد و اجتناب-عملکرد بر اضطراب آمار معنادار نبود و این متغیرها فقط با واسطه انگیزش بیرونی و راهبردهای شناختی بر اضطراب آمار تأثیر می‌گذارند. اثر مستقیم متغیرهای برون زای اهداف تحری و اهداف رویکرد-عملکرد به ترتیب بر انگیزش درونی و انگیزش بیرونی معنادار بودند. در مجموع یافته‌های نشان می‌دهند که اهداف پیشرفت بیشتر با واسطه انگیزش تحصیلی و راهبردهای یادگیری بر اضطراب آمار تأثیر می‌گذارند.

کلیدواژه‌ها: تحلیل مسیر، اهداف پیشرفت، انگیزش تحصیلی، راهبردهای یادگیری، اضطراب آمار

□ Department of Educational Psychology and Counseling
University of Tehran, I.R. Iran.
✉ mail: m.weisani@gmail.com

□ دریافت مقاله: ۱۳۸۹/۱۰/۱۸ تصویب نهایی: ۱۳۹۰/۱۱/۹
* گروه روانشناسی تربیتی و مشاوره دانشگاه تهران

● مقدمه

وقتی از «اضطراب»^۱ در محیط‌های آموزشی یاد می‌شود نتایج و پیامدهای کاملاً واضح و روشنی بر تعلیم و تربیت و یادگیری دارد. به عنوان مثال اضطراب یکی از مهمترین متغیرهای انگیزشی و شناختی است که پیشرفت تحصیلی، یادگیری، عملکرد و نیز توجه، تمرکز و بازیابی اطلاعات یادگیرندگان را به طور قابل ملاحظه‌ای تحت تأثیر قرار می‌دهد (شانک پنیتریچ و میس، ۲۰۰۸؛ بمبنوی، ۲۰۰۸).

از جمله انواع شناخته شده اضطراب در حیطه تعلیم و تربیت که در سه دهه اخیر پژوهش‌هایی را به خود اختصاص داده‌اند، می‌توان به اضطراب ریاضی، اضطراب رایانه، اضطراب امتحان، اضطراب کتابخانه‌ای و «اضطراب آمار»^۲ اشاره کرد. اکثر پژوهشگران این نوع از اضطراب‌های ذکر شده را به عنوان «اضطراب موقعیت» عنوان می‌کنند (وانگ و استروشینگ، ۲۰۰۹؛ اونویوبازی، ۱۹۹۷). «اضطراب موقعیت»^۳ اشاره به تجارب ناپایدار و موقت تنیدگی، هراس و برانگیختگی شدید دستگاه عصبی خودمنخار در یک بافت و شرایط ویژه دارد (تاناکه و همکاران، ۲۰۰۶).

از جمله مهمترین اضطراب‌های موقعیتی مربوط به حیطه تعلیم و تربیت است که برای تعداد زیادی از دانشجویان به منزله پدیده‌ای تنش زا و اضطراب آور تلقی می‌شود، موقعیت‌ها و مسائل مربوط به درس آمار می‌باشد. برخی شواهد نشان می‌دهند که تقریباً ۸۰ تا ۶۶ درصد از دانشجویان سطح بالایی از اضطراب آمار را هنگام روبرو شدن با مفاهیم، موضوعات و ارزشیابی‌های مربوط به درس آمار، تجربه می‌کنند (اونویوبازی و ویلسون، ۲۰۰۳). تحقیقات متعددی نشان داده‌اند که اضطراب آمار با افزایش ترک تحصیل و تعویق در ادامه تحصیل رابطه مثبت دارد (اونویوبازی، ۲۰۰۴؛ هانا، شولین و دمپستر، ۲۰۰۸). بعضی از محققان بر این باورند که بسیاری از دانشجویان، درس آمار را به عنوان اضطراب آورترین درس در دوره تحصیلی شان تعریف می‌کنند (باندالوس، فینسی و گسک، ۲۰۰۳). با وجود آنکه دانش آماری و کاربرد آن یکی از دوره‌های آموزشی مهم و اجتناب ناپذیر دانشجویان رشته‌های روانشناسی و علوم تربیتی می‌باشد، و نیز بدیهی است که مفاهیم آماری قدرت استدلال و تفکر انتقادی دانشجویان را تقویت می‌کند (بالوگلو، ۲۰۰۳). اما هنوز بسیاری از

دانشجویان اهمیت آن را درک نکرده و یا این‌که به‌طور چشمگیری نسبت به آن اضطراب دارند و از این واحد درسی به عنوان ناخوشایندترین دوره آموزشی یاد می‌کنند (زیدنر، ۱۹۹۱). کانرز و همکاران (۱۹۹۸) اظهار می‌کنند که اکثریت دانشجویان روانشناسی اگر می‌توانستند یکی از دروس دوره تحصیلی شان را حذف کنند، آن درس آمار می‌بود. اضطراب آمار حالتی است که فرد هنگام مواجهه با مفاهیم، مسائل، موقعیت آموزشی و یک بافت ارزشیابی آماری به صورت نگرانی شدید، تفکرات ناخوشایند، آشتفتگی ذهنی، تنبیدگی و برانگیختگی روانی تجربه می‌کند (زیدنر، ۱۹۹۱؛ هانا و همکاران، ۲۰۰۸). کرویس و کش و بولتون (۱۹۸۵)، هانا و همکاران (۲۰۰۸) همگی برای اضطراب آمار ۶ مؤلفه یا بعد عنوان کرده اند که هر کدام جنبه‌ای متفاوت از این متغیر را مورد بررسی قرار می‌دهند. ۶ بعد اضطراب آمار عبارتند از: «ارزش آمار»، «اضطراب امتحان و کلاس»، «ترس از درخواست کمک»، «اضطراب تفسیر»، «خودپنداشت محاسباتی» و «ترس از استاد آمار» به دلیل اهمیت فراوان اضطراب آمار در محیط‌های آموزشی به‌ویژه دانشگاه‌ها و نیز میزان شیوع آن در بین دانشجویان این امر ضروری به نظر می‌رسد که عوامل روانشناختی موثر بر آن شناسایی و نقش هر کدام از این عوامل ارزیابی شود. به همین دلیل این مسئله مطرح می‌شود که چه عواملی بر کاهش یا افزایش میزان اضطراب آمار تأثیرگذار هستند؟ و آیا «نوع جهت گیری هدفی»^۴ و «انگیزش تحصیلی»^۵ و «راهبردهای یادگیری»^۶ می‌تواند اضطراب آمار را تحت تأثیر بگذارد؟

روانشناسان و مریبان از دیرباز نقش انگیزش را در موفقیت و شکست در حیطه‌های مختلف تحصیلی را مطرح کرده‌اند (پیتریچ و همکاران، ۲۰۰۳)، و در ادبیات معاصر «انگیزش» در تعلیم و تربیت نیز، سازه‌های انگیزشی نظریه‌های شناختی – اجتماعی بویژه «اهداف پیشرفت»^۷ (دوئک و لگت، ۱۹۸۸؛ و ایمز، ۱۹۹۲)، و «خود تعیین گری»^۸ (دسی و رایان، ۱۹۸۵) در توضیح اضطراب سودمند ظاهر شده‌اند.

اهداف پیشرفت: نظریه اهداف پیشرفت یکی از برجسته ترین و کامل ترین چارچوبها برای ادراک انگیزش پیشرفت و بخصوص انگیزش در حیطه‌های آموزشی و مهارتی است (کاپلان و فلوم، ۲۰۱۰). این نظریه‌ی ارائه شده توسط دویک (۱۹۸۶) و نیکولز (۱۹۸۴) جهت گیری‌های خاص موقعیتی هستند که تمایل برای ترقی، رشد،

اکتساب دانش و یا نشان دادن شایستگی خود در یک بافت ویژه را نشان می دهند. نتایج حاصل از اغلب پژوهش های انجام گرفته در ارتباط با اهداف پیشرفت و دیگر متغیرهای این مطالعه نشان می دهنند که اهداف تبحیری رابطه مشتبی با خودکارآمدی بالا، استفاده از راهبردهای شناختی عمیق، یادگیری خود تنظیمی، مقابله کارآمد و مناسب با مشکلات و ناکامی ها، نمرات بالا، درخواست کمک و یادگیری هم شاگردی و بطور کلی با هیجانات و نیمرخ انگیزشی مشبت و بهزیستی روانی افراد دارد(ایمز، ۱۹۹۲؛ دویک و لگت، ۱۹۸۸؛ لی و همکاران، ۲۰۱۰؛ کاپلان و فلوم، ۲۰۱۰). اهداف اجتنابی رابطه مشتبی با استفاده از راهبردهای سطحی یادگیری همچون مرور ذهنی و حفظ، کاهش انگیزه درونی برای یادگیری، کاهش پایداری و درگیری در تکلیف، اجتناب از درخواست کمک، اضطراب، تعویق، نمرات پایین و به طور کلی هیجانات منفی دارد(کاپلان، گین و میدگلی، ۲۰۰۲؛ پیتریچ، ۲۰۰۰؛ لایم و همکاران، ۲۰۰۸؛ به نقل از لی و همکاران، ۲۰۱۰).

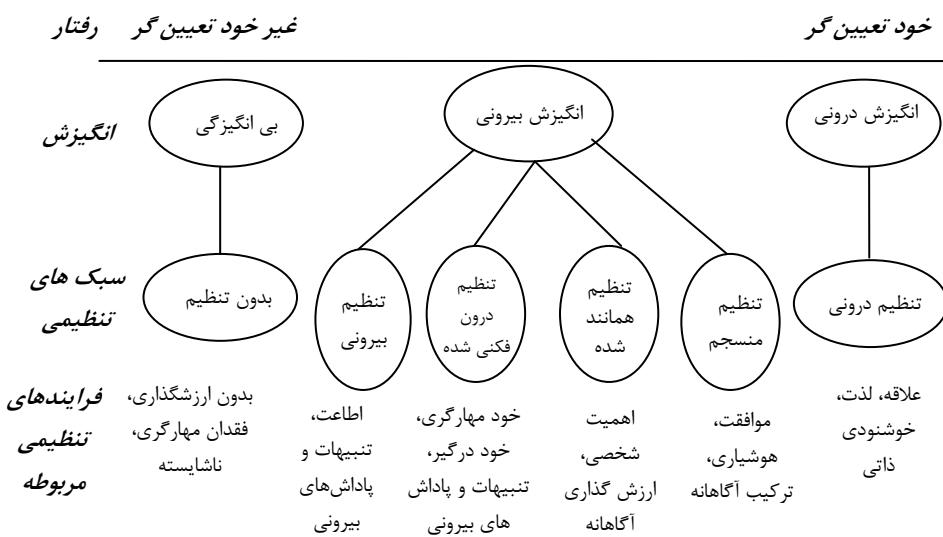
از طرف دیگر اهداف رویکرد - عملکرد به خاطر آنکه با ترکیبی از الگوها و پیامدهای مشبت و منفی مرتبط است در میان یافته های محققان هماهنگی بالایی وجود ندارد، یعنی دانش آموزان با اهداف رویکرد - عملکرد هم هیجانات مشتبی همچون استفاده از راهبردهای عمیق یادگیری، خودکارآمدی بالا، نمرات بالا، تلاش بیشتر و افزایش انگیزه درونی و هم هیجانات منفی همچون اضطراب و حسادت را تجربه می کنند. در رابطه با اهداف اجتناب - عملکرد نیز میان یافته ها هماهنگی بالایی مبنی بر اینکه با الگوهای منفی و سازش نایافته مرتبط است وجود دارد (لی و همکاران، ۲۰۱۰؛ میدگلی و همکاران، ۲۰۰۱؛ کاپلان و فلوم، ۲۰۱۰).

پاتوین و دانیلس (۲۰۱۰) نتیجه می گیرند دانش آموزانی که اهداف اجتنابی و باورهای شایستگی پایین در ریاضیات داشتند، تفکر منفی و اضطراب بیشتری را گزارش کردند. دانش آموزان دختر با باورهای شایستگی کلامی پایین، زمانی که اهداف رویکرد - عملکرد داشتند، عمل رها کردن تکلیف بیشتری را نسبت به دانش آموزان پسر گزارش نمودند. دانش آموزانی که اهداف اجتنابی و باورهای ضعیفی نسبت به توانایی های خود در ریاضیات داشتند، بدلیل اینکه موقعیت امتحان ریاضی تهدیدی برای عزت نفس آنان بود بنابراین این افراد در چنین موقعیت هایی دچار اضطراب و

نگرانی می شوند.

انگیزش تحصیلی در این تحقیق، بر مبنای نظریه «خود تعیین گری» تعریف می شود که توسط دسی و رایان (۱۹۸۵) ارائه گردید. نظریه خود تعیین گری یا به عبارتی SDT یک نظریه انگیزشی است که به صورت نظاممند، نیازهای پویشی، انگیزشی، عاطفی و بهزیستی انسان را در بافت ضروری و بلاواسطه‌ی اجتماع، توضیح و تبیین می کند (چن و جانگ، ۲۰۱۰). در اینجا با تقسیم بندی از مفهوم انگیزش رو برو هستیم. «انگیزش درونی»^۹ به انگیزه‌ای اشاره دارد که افراد را به صورت خودجوش و درونی به انجام تکلیفی خاص به حرکت و امداد و سوای از پاداش‌های بیرونی انجام خود تکلیف برای فرد ارزشمند و رضایت بخش است (دسی و رایان، ۲۰۰۰؛ لی و همکاران، ۲۰۱۰). محققانی همچون والرند (۱۹۹۲) مؤلفه یکپارچه انگیزش درونی دسی و رایان (۱۹۸۵) را به چند زیر مؤلفه تقسیم کرده‌اند. این زیر مؤلفه عبارتند از: ۱. انگیزش درونی برای دانستن، ۲. انگیزش درونی برای دستاوردن، ۳. انگیزش درونی برای تجربه تحریک. اما «انگیزش بیرونی»^{۱۰} به انگیزه‌ای اشاره دارد که افراد را به خاطر پاداش‌ها و تقویت‌های بیرونی مجبور به انجام یک تکلیف می‌نماید. وقتی افراد به صورت بیرونی برانگیخته می‌شوند برای بدست آوردن چیزی بیشتر از لذت خود عمل یا تکلیف، فعالیت می‌کنند (دسی و رایان، ۲۰۰۰؛ لی و همکاران، ۲۰۱۰). مؤلفه انگیزش بیرونی نیز در نظریه خود تعیین گری به چهار زیر مؤلفه تقسیم می‌شود که به صورت پیوستاری از بالاترین سطح خود مختاری (تنظیم منسجم) تا کمترین سطح خود مختاری (تنظیم بیرونی) ادامه دارد (شکل ۱).

«بی انگیزگی»^{۱۱}: سرانجام افراد بی انگیزه افرادی هستند که هیچ‌گونه انگیزه‌ای یعنی نه خشنودی و ارزشمندی درونی و نه مشوقهای بیرونی برای فعالیتهای خود دریافت نکنند و در نتیجه از انجام فعالیت اجتناب کنند (دسی و رایان، ۲۰۰۰؛ کلارک و شروت، ۲۰۱۰). مفهوم بی انگیزگی تا حدودی شبیه مفهوم «درمانندگی آموخته شده»^{۱۲} است. وقتی افراد در حالتی هستند که احساس می‌کنند عملی که انجام می‌دهند خارج از مهار آنان و تحت مهار نیروهای بیرونی است، به صورت درونی یا بیرونی برانگیخته نمی‌شوند و اجتناب را اختیار می‌کنند (فورتیر و همکاران، ۱۹۹۵).

شکل ۱. پوستار خود تعیین گری (اقتباس از دسی و رایان، ۲۰۰۰)

به طور کلی نتایج حاصل از اغلب مطالعات انجام گرفته در ارتباط با انگیزش تحصیلی و اضطراب نشان می دهند انگیزش درونی با شاخصه های سلامت روان همچون اعتماد به نفس، آرامش، مسئولیت پذیری، خلاقیت و خودشکوفایی رابطه مثبت و انگیزش تحصیلی بیرونی و بی انگیزگی با شاخصه های رفتارهای ناسازگار همچون ترک تحصیل، اضطراب، مصرف الکل و بی تفاوتی در قبال مسئولیت رابطه مثبت دارد (دسی و رایان، ۱۹۸۵؛ ریو، دسی و رایان، ۲۰۰۴؛ کوکس و سپهری شاملو، ۲۰۱۰).

استوبر و همکاران (۲۰۰۹) نشان دادند که ارتباط مثبتی بین کمالگرایی خوددهدایتی و انگیزش درونی وجود دارد، همچنین این دو متغیر یک ارتباط معکوس معنادار با اضطراب امتحان داشتند. از طرف دیگر انگیزش بیرونی به صورت مستقیم و غیر مستقیم، از طریق اضطراب امتحان رابطه مثبتی با کمالگرایی تجویز شده اجتماع داشت. علاوه بر مسائل انگیزشی که بر اهداف و رفتار فرد تأثیر دارد، مسائل شناختی که از نیمة دوم قرن بیستم به بعد مطرح گردید تأثیر به سزایی در رفتار انسان بویژه در یادگیری دارا می باشد. از جمله مهمترین متغیرهای شناختی موثر در یادگیری که قابل اکتساب می باشد، راهبردهای یادگیری است (جاین و داووسون، ۲۰۰۹). اغلب تحقیقات انجام گرفته در ارتباط با راهبردهای یادگیری نشان می دهند هنگامی که دانشجویان از

باورهای انگیزشی و راهبردهای یادگیری استفاده می‌کنند، موفقیت تحصیلی شان افزایش می‌یابد (متالیدو و ولاچو، ۲۰۰۷؛ دریسل و هاوگویتز، ۲۰۰۵؛ به نقل از کیسیسی و همکاران، ۲۰۰۹). وین اشتاین و همکاران (۲۰۱۰) بیان می‌کنند که راهبردهای یادگیری شامل فعالیتها و فرایندهای عاطفی، انگیزشی، فراشناختی، شناختی و رفتاری است که فهم، یادگیری و پردازش معنadar همچون انسجام و یکپارچگی دانش جدید در حافظه را تسهیل می‌نماید. راهبردهای یادگیری براساس سطح مهار یادگیری و اهمیت آن در انجام تکالیف به دو دسته «راهبردهای شناختی»^{۱۳} و «راهبردهای فراشناختی»^{۱۴} تقسیم می‌شوند. راهبردهای شناختی برحسب کمترین میزان کارآیی تا بالاترین میزان کارآیی و عمقی بودن به سه دسته راهبردهای تکرار یا مرور، بسط یا گسترش و سازماندهی تقسیم می‌شوند (کیسیسی و همکاران، ۲۰۰۹). راهبردهای اصلی فراشناخت شامل راهبردهای برنامه‌ریزی، راهبردهای نظارت و ارزشیابی و راهبردهای نظم دهی است.

به طور کلی اغلب پژوهش‌های انجام گرفته در ارتباط با راهبردهای یادگیری و اضطراب، نشان می‌دهند که اضطراب تأثیرات چشمگیر و تعیین کننده‌ای روی دانشجویان با مهارت‌های ضعیف یادگیری می‌گذارد (ماتئوس، زیدنر و رابرتس، ۲۰۰۶؛ توپیاس، ۱۹۸۵) و در تمرکز، توجه و پردازش مناسب اطلاعات تداخل ایجاد می‌کند و بطور قابل ملاحظه‌ای توانایی‌های افراد را برای یادآوری اطلاعات لازم مختلف می‌کند و به عنوان عاملی فraigیر بر عملکرد تحصیلی دانشجویان تأثیر می‌گذارد (شانک، پیتریچ و میسه، ۲۰۰۸؛ بمبنوتی، ۲۰۰۸؛ لونا و شری، ۲۰۰۹). مبنی بر آنچه تاکنون بیان شده، هدف پژوهش حاضر شناخت تأثیر انگیزش تحصیلی بر اضطراب آمار، با واسطه‌گری راهبردهای یادگیری می‌باشد.

• روش

- روش اجرای این پژوهش «توصیفی» و طرح پژوهش «همبستگی» از نوع تحلیل مسیر است. زیرا در این پژوهش روابط میان متغیرها در قالب مدل علی مورد بحث قرار می‌گیرد.
- «جامعه آماری» تحقیق شامل کلیه دانشجویان دختر و پسر (۶۱ پسر و ۲۷۷ دختر) دوره کارشناسی دانشکده‌های علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران

(دانشگاه تهران، دانشگاه شهید بهشتی، دانشگاه علامه طباطبایی و دانشگاه الزهرا) است که در نیمسال اول سال تحصیلی ۸۸-۸۹ در کلاس آمار توصیفی و یا آمار استنباطی ثبت نام کرده و مشغول به تحصیل بوده‌اند. به دلیل حجم کم جامعه آماری و با توجه به آن که برای تحلیل داده‌ها از طرح تحلیل مسیر و محاسبه همبستگی بین متغیرها استفاده می‌شود در این پژوهش از روش نمونه‌گیری سرشماری استفاده و بنابراین کل جامعه آماری شامل ۳۴۵ دانشجو مورد بررسی قرار گرفت.

جدول ۱. اطلاعات مربوط به جنس، سن و رشته تحصیلی نمونه پژوهش

دانشجویان		تعداد دانشجویان		تعداد دانشجویان		دانشجویان		دانشجویان		دانشجویان		شاخص‌ها
دانشگاه	تعداد	دانشگاه	تعداد	دانشگاه	تعداد	دانشگاه	تعداد	دانشگاه	تعداد	دانشگاه	تعداد	دانشگاه
تهران	۴۷	۲۰۰۲	۰/۶۱	۲۰۰۷	۰/۷۴	۲۰۰۷	۰/۷۴	۲۰۰۳	۰/۶۳	۲۳	۲۳	گروه علوم تربیتی
شهید بهشتی	۶۹	۲۰۰۸	۰/۵۹	۲۱۰۳	۰/۶۳	۲۱۰۳	۰/۶۳	۲۱۰۹	۰/۸۱	۲۷	۲۷	گروه روانشناسی
عالمه طباطبایی	۷۳	۲۰۰۵	۰/۶۵	۲۱۰۹	۰/۸۱	۲۱۰۹	۰/۸۱	۲۱۰۷	۰/۷۴	۱۹	۱۹	میانگین
الزهراء	۸۸	۲۰۱۰	۰/۵۹	-	-	-	-	-	-	۳۲	۳۲	انحراف پسونان

۱۰

الف. برای اندازه گیری اهداف پیشرفت از «پرسشنامه اهداف پیشرفت»^{۱۰} توسط میلتن و میگلی (۱۹۹۷) استفاده شد. در این پرسشنامه دانشجویان با رتبه گذاری سوالات در مقیاس ۵ درجه ای لیکرت نظر خود را در ارتباط با هر کدام از ماده‌ها ابراز می‌نمایند. به منظور تعیین اعتبار این مقیاس از روش آلفای کرونباخ استفاده گردید. در مطالعه حاضر میزان آلفا برای خرده مقیاس‌های «اهداف تیحری»، «اهداف رویکرد-عملکرد» و «اهداف اجتناب-عملکرد» به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۸۵ و ۰/۸۱ بدست آمد. همچنین به منظور شناسایی و تأیید عوامل اندازه گیری سازه اهداف پیشرفت تحلیل عاملی تأییدی نیز با استفاده از نرم افزار لیزرل انجام شد. در این مطالعه شاخص‌های CFI=1, GFI=0/97, AGFI=0/95, RMSEA=0/026) برابر با ازندگی، کامل، مدل را نشان دادند.

□ ب. جهت اندازه گیری انگیزش تحصیلی از «مقیاس انگیزش تحصیلی»^{۱۶} (AMS) والرنزد و همکاران (۱۹۹۲) استفاده گردید. مقیاس انگیزش تحصیلی شامل ۳ خرده مقیاس انگیزش درونی (۱۲ ماده)، انگیزش بیرونی (۱۲ ماده) و بی انگیزگی (۴ ماده) است که در مجموع این مقیاس دارای ۲۸ ماده می باشد. در مطالعه حاضر میزان آلفای

کرونباخ برای خرده مقیاس‌های انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی‌انگیزگی به ترتیب (CFI=0/99, CFI=0/86, CFI=0/84) بدست آمد. همچنین شاخص‌های تحلیل عامل تأییدی (GFI=0/96, AGFI=0/94, RMSEA=0/036) حاکی از برازنده‌گی کامل مدل می‌باشد.

□ ج. از «پرسشنامه راهبردهای یادگیری»^{۱۷} (MSLQ) برای اندازه‌گیری این راهبردها استفاده شد. این ابزار توسط پیتریچ و همکاران (۱۹۹۱) تهیه شده است که در این پژوهش از خرده مقیاس مربوط به راهبردهای شناختی و فراشناختی (۳۱ ماده) استفاده شده است. در این پرسشنامه دانشجویان با رتبه گذاری سؤالات در مقیاس ۷ درجه‌ای لیکرت نظر خود را در ارتباط با هر کدام از ماده‌ها ابراز می‌نمایند. در مطالعه حاضر میزان آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های راهبردهای شناختی و راهبردهای فراشناختی به ترتیب ۰/۸۵ و ۰/۸۰ بدست آمد. همچنین شاخص‌های برازنده‌گی انطباق (CFI=0/96, GFI=0/94, AGFI=0/91, RMSEA=0/054) تناسب کامل تحلیل با داده‌های مشاهده شده را تأیید می‌کند.

□ د. برای اندازه‌گیری اضطراب آمار دانشجویان از «مقیاس اضطراب آمار»^{۱۸} (STARS) استفاده شد. این مقیاس یک ابزار ۵۱ سؤالی است که به صورت ۵ درجه‌ای لیکرت تنظیم شده است. این مقیاس توسط کرویس و ویلکینز (۱۹۸۰) تدوین شد که چند سال بعد کرویس و همکاران (۱۹۸۵) آن را به دو بخش تقسیم کردند. بخش اول مقیاس شامل ۲۳ ماده در رابطه با اضطراب آمار از ۱ (اضطراب ندارم) تا ۵ (اضطراب زیاد دارم) و بخش دوم مقیاس شامل ۲۸ ماده، مربوط به سروکار داشتن با موضوعات آماری ۱ (کاملاً موافق) تا ۵ (کاملاً مخالف) می‌باشد. مقیاس اضطراب آمار شامل ۶ خرده مقیاس می‌باشد. این خرده مقیاس‌ها عبارتند از: ارزش آمار، اضطراب تفسیر، اضطراب امتحان و کلاس، خودپنداره محاسباتی، ترس از درخواست کمک و ترس از استاد آمار. نمرات بالا در هر خرده مقیاس، نمایانگر وجود اضطراب آمار زیاد و نمرات پایین نیز نشانه میزان پایین اضطراب آمار است. نمره کلی اضطراب آمار از میانگین مجموع نمرات ۶ خرده مقیاس بدست می‌آید. در پژوهش حاضر میزان آلفای کرونباخ بصورت کلی برای خرده مقیاس‌های ارزش آمار، اضطراب تفسیر، اضطراب امتحان و کلاس، خودپندار است محاسباتی، ترس از درخواست کمک و ترس از استاد آمار (CFI=0/98, GFI=0/90, AGFI=0/91, RMSEA=0/054) بدست آمد. همچنین شاخص‌های تحلیل عامل تأییدی

AGFI=0/88, RMSEA=0/039) حاکی از برازنده‌گی کامل مدل می‌باشد.

● یافته‌ها

میانگین و انحراف معیار محاسبه شده نشان می‌دهند که نمره‌ها از پراکنده‌گی خوبی برخوردارند. نتایج دو آماره کجی و کشیدگی نیز حاکی از آن است پراکنده‌گی داده‌ها در هر متغیر به صورت توزیع صدی می‌باشد.

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
اهداف تبری	۴۵/۱۳	۵۱/۵	۲۳/۰	-۱/۱۹
اهداف رویکرد-عملکرد	۸۴/۱۰	۶۲/۴	۲۳/۰	-۱/۱۰
اهداف اجتناب-عملکرد	۸/۵۳	۵۳/۳	۰/۹۰	-۱/۲۰
انگیزش درونی	۵۶/۲۷	۵۸/۱۰	۶۴/۰	-۰/۵۲
انگیزش بیرونی	۸۵/۲۸	۷۹/۹	۵۵۴/۰	-۰/۲۸
بی انگیزگی	۵۷/۱۲	۸۵/۳	-۰/۱۵	-۰/۶۷
فراشناخت	۰/۳۲۹	۲۹/۱۰	۵۱/۰	-۰/۵۵
شناخت	۶۱/۳۳	۱۹/۹	۵۵/۰	-۰/۱۱
اضطراب	۵۰/۱۴۸	۵۱/۳۰	-۰/۰۶	-۰/۹۶

با توجه داده‌های جمع آوری شده، ضرایب همبستگی بین متغیرهای مورد بررسی محاسبه و این ضرایب در ماتریس همبستگی (جدول ۳) ارائه گردیده است. همانطور که ملاحظه می‌شود، بجزء همبستگی بین انگیزش درونی و انگیزش بیرونی که در سطح ۰/۰۵ معنادار می‌باشد، همبستگی بین بقیه متغیرها در سطح ۰/۰۱ معنادار است. همچنین بزرگترین همبستگی مربوط به همبستگی بین راهبردهای فراشناختی و انگیزش درونی (۰/۵۴) است. بیشترین همبستگی اضطراب آمار با متغیرهای این پژوهش مربوط به همبستگی آن با راهبردهای فراشناختی (۰/۵۲) می‌باشد.

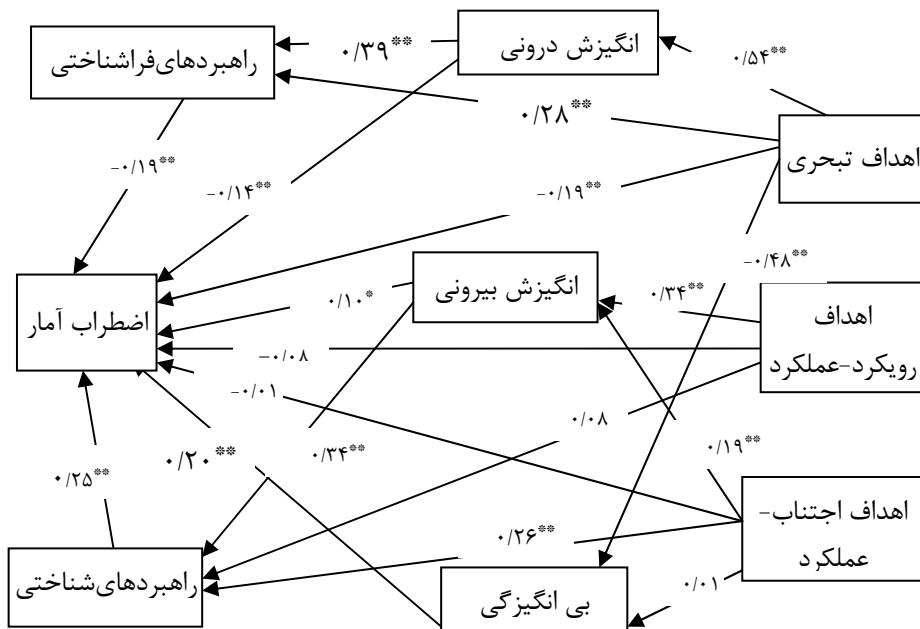
برای پیش‌بینی اضطراب، الگوی مفهومی پیشنهاد شده از طریق روش تحلیل مسیر بررسی و از روش حداکثر احتمال برای برآورد الگو و از شاخص مجدور کای بر درجه آزادی (χ^2/df)، شاخص برازنده‌گی مقایسه‌ای (CFI)، شاخص برازنده‌گی انطباق (GFI)، شاخص تعدیل شده برازنده‌گی انطباق (AGFI)، و مجدور میانگین مربعات خطای تقریب (RMSEA)، برای برازنده‌گی الگو استفاده شد.

جدول ۳. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
اهداف تحری	-	-	-	-	-	-	-	-
اهداف رویکرد-عملکرد	-	-	-	-	-	-	-	-
اهداف اجتناب-عملکرد	-	-	-	-	-	-	-	-
انگیزش درونی	-	-	-	-	-	-	-	-
انگیزش بیرونی	-	-	-	-	-	-	-	-
بی انگیزگی	-	-	-	-	-	-	-	-
راهبردهای فراشناختی	-	-	-	-	-	-	-	-
راهبردهای شناختی	-	-	-	-	-	-	-	-
اضطراب آمار	-	-	-	-	-	-	-	-

**p<0/01   *p<0/05,

با توجه به جدول ۳ از میان متغیرهای همبسته با اضطراب آمار اهداف اجتناب-عملکرد بالاترین همبستگی (۰/۵۲) را با اضطراب آمار دارند. به طور کلی تمام متغیرهای این پژوهش با اضطراب آمار همبستگی معنادار در سطح (۰/۰۱) دارند. بجزء همبستگی بین انگیزش بیرونی و انگیزش درونی که در سطح (۰/۰۵) معنی دار است، رابطه بین متغیرهای دیگر پژوهش در سطح (۰/۰۱) معنادار است.

شکل ۲. نمودار مسیر و پارامترهای استاندارد شده مدل برآشش شده پیش‌بینی ضطراب آمار

طبق داده های شکل ۲ اثر مستقیم اهداف تحری بروانی و راهبردهای فراشناختی به ترتیب (۰/۰۵۴) و (۰/۰۲۸) مثبت و معنادار و همچنین بر بیانگیزگی و اضطراب آمار به ترتیب (۰/۰۴۸) و (۰/۰۱۹) منفی و معنادار است. اثر مستقیم اهداف رویکرد-عملکرد بروانی (۰/۰۳۴) مثبت و معنادار و بر راهبردهای شناختی و اضطراب آمار به ترتیب (۰/۰۰۸) و (۰/۰۰۸) منفی و غیرمعنادار است. اثر مستقیم اهداف اجتناب-عملکرد بروانی و راهبردهای شناختی به ترتیب (۰/۰۱۹) و (۰/۰۲۶) در سطح $P < 0.01$ مثبت و معنادار است. اما اثر مستقیم اهداف اجتناب-عملکرد بر بیانگیزگی (۰/۰۱) و اضطراب (۰/۰۱) معنادار نیست. اثر مستقیم اندیشه بروانی بر راهبردهای فراشناختی (۰/۰۳۹) مثبت و معنادار و بر اضطراب آمار (۰/۰۱۴) منفی و معنادار است. اثر مستقیم اندیشه بروانی بر راهبردهای شناختی (۰/۰۳۴) مثبت و معنادار و بر اضطراب آمار (۰/۰۱۰) منفی و معنادار است. بیانگیزگی نیز بر اضطراب آمار (۰/۰۲۰) تأثیر مستقیم مثبت و معنادار در سطح $P < 0.01$ دارد. اثر مستقیم راهبردهای فراشناختی و راهبردهای شناختی بر اضطراب آمار به ترتیب (۰/۰۱۹) و (۰/۰۲۵) در سطح 0.01 معنادار است. از میان متغیرهای برونزا اهداف تحری نسبت به اهداف رویکرد-عملکرد و اهداف اجتناب-عملکرد اثر مستقیم بزرگتری بر اضطراب آمار (۰/۰۱۹)-در مقابل (۰/۰۰۸) و (۰/۰۰۱) دارد. در مجموع در مقایسه با سایر متغیرهای موجود در مدل، راهبردهای شناختی بزرگترین اثر مستقیم را بر روی اضطراب آمار دارد.

جدول ۴ نشان می دهد، جذر برآورده واریانس خطای تقریب (RMSEA) که استیگر (۱۹۹۰) به عنوان اندازه تفاوت برای هر درجه آزادی ارائه کرده است برای مدل های خوب برابر با 0.05 یا کمتر است. مقادیر بالاتر از آن تا حد 0.08 نشان دهنده خطای معقولی برای تقریب در جامعه است. مدل هایی که RMSEA آنها 0.10 یا بیشتر باشد، برازش ضعیفی دارند. در این پژوهش $RMSEA = 0.07$ نمایانگر برازش خوب مدل می باشد. جارز کاگ و سوربو (۱۹۸۹) در برنامه لیزتل، شاخص برازنده (GFI)، شاخص برازنده تطبیقی (CFI) و شاخص تعديل شده برازنده (AGFI) را معرفی نمودند. سه شاخص CFI، GFI و AGFI نشان می دهند که مدل تا چه حد نسبت به عدم وجود آن، برازنده تری دارد. بر پایه قرارداد، مقدار این سه شاخص باید برابر یا بزرگتر از 0.90 باشد تا مدل مورد نظر پذیرفته شود. همچنین این شاخص ها تحت تأثیر

جدول ۴. مشخصه های برازنده‌گی انطباق

/df χ^2	RMSEA	CFI	GFI	AGFI
۲/۷۲	.۰/۰۷	.۰/۹۹	.۰/۹۸	.۰/۹۲

حجم نمونه است و می تواند برای مدل هایی که به گونه ضعیفی فرمول بندی شده اند بزرگ باشد. در باره کاربرد آنها توافق کلی وجود ندارد. شاخص χ^2/df فاقد یک معیار ثابت برای یک مدل قابل قبول است، اما مقدار کوچک آن، دلالت بر برآشش بهتر مدل دارد (هومن، ۱۳۸۷).

جدول ۵. مسیرهای آزمون شده در تحلیل مسیر

اثرات کل	اثرات غیرمستقیم	اثرات مستقیم	اثرات مستقیم	متغیرها
+۰/۵۴** -۰/۴۸** +۰/۴۸** -۰/۴۵**	-	+۰/۵۴** -۰/۴۸** +۰/۲۰** -۰/۲۶**	+۰/۵۴** -۰/۴۸** +۰/۲۸** -۰/۱۹**	اثرات اهداف تبحری بر روی انگیزش درونی بی انگیزگی راهبردهای فراشناختی اضطراب
	-	+۰/۳۴** +۰/۱۲** +۰/۰۹**	+۰/۳۴** +۰/۰۸ -۰/۰۸	اثر اهداف رویکرد-عملکرد بر روی انگیزش بیرونی راهبردهای شناختی اضطراب
	-	+۰/۱۹** +۰/۰۱ +۰/۳۳** +۰/۰۹	+۰/۱۹** +۰/۰۱ +۰/۲۶** -۰/۰۱	اثر اهداف اجتناب-عملکرد بر روی انگیزش بیرونی بی انگیزگی راهبردهای شناختی اضطراب
	-	+۰/۳۹** -۰/۱۴**	+۰/۳۹** -۰/۱۴**	اثر انگیزش درونی بر روی راهبردهای فراشناختی اضطراب
+۰/۳۴** +۰/۱۹**	-	+۰/۳۴** +۰/۱۰**	+۰/۳۴** +۰/۱۰**	اثر انگیزش بیرونی بر روی راهبردهای شناختی اضطراب
	-	+۰/۲۰**	+۰/۲۰**	اثر بی انگیزگی بر روی اضطراب
-۰/۱۹** +۰/۲۵**	-	-۰/۱۹** +۰/۲۵**	-۰/۱۹** +۰/۲۵**	اثر راهبردهای فراشناختی بر روی اضطراب اثر راهبردهای شناختی بر روی اضطراب

طبق داده‌های جدول ۵، براساس تحلیل مسیر، اثر غیر مستقیم اهداف تحری براهبردهای فراشناختی از طریق انگیزش درونی (۰/۲۰) و اثر غیر مستقیم اهداف تحری بر اضطراب آمار (۰/۲۶) در سطح ۰/۰۱ معنادار است. بنابر این نقش واسطه‌ای انگیزش درونی، راهبردهای فراشناختی و بی انگیزگی بین اهداف تحری و اضطراب آمار تأیید می‌شود. اثر غیر مستقیم اهداف رویکرد-عملکرد بر راهبردهای شناختی از طریق انگیزش بیرونی (۰/۱۲) و اثر غیر مستقیم اهداف رویکرد-عملکرد بر اضطراب آمار (۰/۰۹) در سطح ۰/۰۱ مثبت و معنادار است. با توجه به اینکه اثر غیر مستقیم اهداف رویکرد-عملکرد بر اضطراب آمار از طریق انگیزش بیرونی و راهبردهای شناختی صورت گرفته بنابراین انگیزش بیرونی و راهبردهای شناختی نقش واسطه‌ای میان اهداف رویکرد-عملکرد و اضطراب آمار ایفا می‌کنند. اثر غیر مستقیم اهداف-اجتناب-عملکرد بر راهبردهای شناختی (۰/۰۷) و اثر غیر مستقیم اهداف اجتناب-عملکرد بر اضطراب آمار (۰/۱۰) در سطح ۰/۰۱ مثبت و معنادار است. با توجه به اینکه اثر غیر مستقیم اهداف اجتناب-عملکرد بر اضطراب آمار از طریق انگیزش بیرونی، بی انگیزگی و راهبردهای شناختی صورت می‌گیرد، بنابر این انگیزش بیرونی، بی انگیزگی و راهبردهای شناختی نقش واسطه‌ای میان اهداف اجتناب-عملکرد بر اضطراب آمار ایفا می‌کنند.

از دیگر ویژگی‌های تحلیل مسیر مقایسه اثرات کل متغیرها بر یکدیگر، مقایسه اثرات مستقیم با غیر مستقیم و همچنین اندازه‌گیری میزان واریانس تبیین شده‌ی هر کدام از متغیرهای درونزا توسط مدل است. در مجموع نیز اثر کل اهداف تحری (۰/۴۵) بر اضطراب آمار نسبت به سایر متغیرها بیشتر است. این متغیرها در مجموع ۰/۴۷ درصد از واریانس اضطراب آمار را تبیین می‌کنند.

● بحث و نتیجه گیری

○ در این مطالعه اثر «اهداف پیشرفت»، «انگیزش تحصیلی» و «راهبردهای یادگیری» بر «اضطراب آمار» مورد بررسی قرار گرفت. تحلیل مسیر این مسئله را تأیید کرد که جهت‌گیری هدفی دانشجویان، انگیزش تحصیلی و راهبردهای یادگیری آنها می‌توانند بر میزان اضطراب دانشجویان در درس آمار اثر بگذارد. همانگونه که یافته‌های

پژوهشی نشان داده‌اند اهداف تحری و اهداف رویکرد- عملکرد مستقیماً بر اضطراب آمار اثر معنادار دارند، اما اهداف اجتناب- عملکرد فقط با واسطه انگیزش درونی، بی انگیزگی و راهبردهای شناختی بر آن اثر می‌گذارد. در مجموع اهداف پیشرفت، انگیزش تحصیلی و راهبردهای یادگیری قادر به تبیین ۰/۴۷ درصد از تغییرات اضطراب آمار است. بدین ترتیب ملاحظه می‌شود که هر گاه دانشجویان دارای «جهت‌گیری هدفی تحری» و میزان بالایی از «انگیزش خودتعیین گر» و درونی باشند از راهبردهای عمیق تر یادگیری استفاده می‌کنند و در نتیجه میزان پایین تری از اضطراب آمار را تجربه می‌کنند. این نتایج همانگ با دیدگاه دوئک و لگکت (۱۹۸۸) بیان می‌کند دانشجویانی که اهداف تحری دارند ارزش بیشتری برای فهم درس و یادگیری مطالب قائلند و کمتر خود را با ملاک‌های بیرونی از قبیل کسب نمره و امتیازهای اجتماعی مقایسه می‌کنند. به همین دلیل از اضطراب کمتر و خودتنظیمی بالایی برخوردارند. این یافته با نتایج مطالعه حجازی و همکاران (۱۳۸۷)، تنانکه و همکاران (۲۰۰۶)، دانیلس و پاتوین (۲۰۱۰)، لی و همکاران (۲۰۱۰) همسو می‌باشد.

○ براساس یافته‌ها، اهداف رویکرد- عملکرد اثر مستقیم منفی ضعیف اما معنادار بر اضطراب آمار دارد که این یافته با نتایج اغلب تحقیقات، استیک و کاوالسکی (۱۹۸۹)، الیوت و چرچ (۱۹۹۷)، ولی محمدی (۱۳۸۱) همخوانی ندارد. این نتیجه شاید ناشی از ترکیب دوگانه اهداف رویکرد- عملکرد از الگوها و پیامدهای مثبت و منفی است که در میان یافته‌های محققان همانگی بالایی وجود ندارد، یعنی دانش آموzan با اهداف رویکرد- عملکرد هم هیجانات مثبتی همچون استفاده از راهبردهای عمیق یادگیری، خودکارآمدی بالا، نمرات بالا، تلاش بیشتر و افزایش انگیزه درونی و هم هیجانات منفی همچون اضطراب و حساسیت را تجربه می‌کنند (لی و همکاران، ۲۰۱۰؛ کاپلان و فلوم، ۲۰۱۰).

○ یافته‌ها نشان دادند «اهداف اجتناب- عملکرد» مستقیماً با اضطراب آمار ارتباط ندارد. بلکه از طریق راهبردهای شناختی و انگیزش بیرونی است که اثر خود را بر اضطراب آمار می‌گذارد. این یافته با نتایج مطالعه پیتریچ و شانک (۱۹۹۶)، استوبر و همکاران (۲۰۰۹)، دویک و لگکت (۱۹۸۸)، همخوانی دارد. یافته‌های این مطالعه به خوبی معرف ارتباط میان اهداف پیشرفت و انگیزش تحصیلی است و به نوعی بر هم

راستا بودن جهت گیری هدفی افراد و میزان خود تعیین گری آنها تأکید دارد. اهداف تبحیری به طور مثبت و معنادار با انگیزش درونی و بطور منفی و معنادار با بی انگیزگی رابطه داشته و به ترتیب ۰/۲۶ و ۰/۲۴ درصد از تغییرات آنها را تبیین می کند. همینطور اهداف رویکرد- عملکرد و اجتناب- عملکرد با انگیزش بیرونی بطور معنادار رابطه داشته و ۰/۲۳ درصد از تغییرات آن را تبیین می کند. این یافته با نتایج ایمز (۱۹۹۲)، شانک و همکاران (۲۰۰۸)، لی و همکاران (۲۰۱۰) همسو است.

○ مطابق یافته‌ها، ابعاد سه گانه اهداف پیشرفت با راهبردهای یادگیری رابطه معنادار دارند. بدین صورت که اهداف تبحیری با راهبردهای عمیق و فراشناختی یادگیری و اهداف رویکرد- عملکرد و اجتناب- عملکرد با راهبردهای سطحی و شناختی یادگیری رابطه مثبت معنادار دارند. این یافته با نتایج الیوت و همکاران (۱۹۹۹)، یمز (۱۹۹۲)، دویک و لگت (۱۹۸۸)، لی و همکاران (۲۰۱۰)، کاپلان و فلوم (۲۰۱۰) هماهنگ است و نشان می دهد که اهداف پیشرفت می تواند یکی از منابع تأثیرگذار بر پکارگیری راهبردهای یادگیری در دانشجویان باشد. براساس یافته‌ها، انگیزش درونی با راهبردهای عمیق یادگیری و فراشناخت و انگیزش بیرونی با راهبردهای سطحی و شناختی یادگیری رابطه مثبت و معنادار دارد. این یافته با نتایج گرولنیک و رایان (۱۹۸۹)، پیتریچ و شانک (۱۹۹۶)، کاپلان و فلوم (۲۰۱۰)، لی و همکاران (۲۰۱۰) هماهنگ است. این یافته هماهنگ با دیدگاه گرولنیک و رایان (۱۹۸۹) بیان می کند که افراد با سطوح بالای خود تعیین گری (انگیزش درونی) با انگیزه قوی تر و پایدارتر به درک و فهم عمیق تر یادگیری و بهبود توانایی هایشان می پردازنند. این افراد خود را درگیر موقعیت های جدید و تکالیف چالش انگیز می کنند که این موقعیت ها مستلزم درگیری شناختی عمیق، تلاش و پایداری بالا، یادگیری معنادار و راهبردهای مؤثر مقابله هستند اما افراد با سطوح پایین خود تعیین گری (انگیزش بیرونی) به منظور کسب پاداش ها و رویدادهای لذت بخش بیرونی تلاش می کنند این افراد در قبال مسئولیت های خود پایداری و تلاش کمتری نشان می دهند لذا برای موفقیت به دنبال راهبردهای سطحی یادگیری که تلاش کمتری را می طلبند عمل می کنند که این باعث یادگیری طوطی وار و سطحی می شود.

○ به طور کلی نتایج این مطالعه در راستای سایر الگوهای ارائه شده (مونتا و اسپادا ،

گرین و میلر، ۱۹۹۶، لی و همکاران، ۲۰۱۰، پاتواین و دانیلس، ۲۰۱۰) بوده و بر نقش جهت گیری هدفی، انگیزش تحصیلی و راهبردهای یادگیری در تبیین تغییرات اضطراب در یک بافت ویژه (آمار) تأکید می کند.

یادداشت‌ها

1- anxiety	2- statistics anxiety
3- state anxiety	4- goal orientation
5- academic motivation	6- learning strategies
7- achievement goals	8- self-determination
9- intrinsic motivation	10-extrinsic motivation
11-amotivation	12-learned helplessness
13-cognitive strategies	14-metacognitive strategies
15- Achievement Goals Questionnaire (AGQ)	
16-Academic Motivation Scale (AMS)	
17-Motivated Strategies for Learning Questionnaire (MSLQ)	
18-Statistics Anxiety Rating Scale (STARS)	

منابع

- Ames, C. (1992). Classrooms: Goals, structures, and student motivation. *Journal of Educational Psychology, 84*, 261-271.
- Baloglu, M. (2003). Individual differences in statistics anxiety among college students. *Journal of Personality and Individual Differences, 34*, 855–865.
- Bandalos, D.L., Finney,S.J.,& Geske, J.A. (2003). A model of statistics performance based on achievement goal theory. *Journal of Educational Psychology, 95*, 604–616.
- Bembenutty, H.(2008).Self-regulation of learning and test anxiety. *Journal of Psychology ,5* (3),122-140.
- Chen, K.C., & Jang, S.J.(2010). Motivation in online learning: Testing a model of self-determination theory. *Journal of Computers in Human Behavior,26*,741–752.
- Clark, M.H., & Schroth, C.A.(2010). Examining relationships between academic motivation and personality among college students. *Journal of Learning and Individual Differences, 20*, 19–24.
- Conners, F.A., McCown, S.M., & Roskos-Ewoldsen, B. (1998).Unique challenges in teaching undergraduate statistics. *Journal of Teaching of Psychology, 25*, 40–42.
- Cruise, R. J., Cash, R. W., & Bolton, D. L. (1985). *Development and validation of an instrument to measure statistical anxiety*. In Paper presented at the proceedings of the American Statistical Association.
- Deci, E. L. & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Plenum Press.

- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well being. *American Psychologist*, 55, 68–78.
- Dweck, C. S.(1986).Motivational processes affecting learning. *Journal of American Psychologist*, 41, 1040–1048.
- Dweck, C. S., & Leggett, E. L. (1988). A social-cognitive approach to motivation and personality. *Journal of Psychological Review*, 95, 256–273.
- Elliot, A. J., & Church, M. A. (1997). A hierarchical model of approach and avoidance achievement motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(1), 218–232.
- Flavell, J.H.(1988). *Cognitive development*. (3rh ed.), Englewood Cliff NJ : Prentice-Hall.
- Fortier, M. S., Vallerand, R. J., & Guay, F.(1995). Academic motivation and school performance: Toward a structural model. *Journal of Contemporary Educational Psychology*, 20, 257–274.
- Gillet,N.,Vallerand,R.J.,& Baldes,B. (2010). Influence of coaches' autonomy support on athletes' motivation and sport performance. *Journal of Psychology of Sport and Exercise*,11,155-161.
- Hanna, D., Shevlin, M., & Dempster, M.(2008). The structure of the statistics anxiety rating scale: A confirmatory factor analysis using UK psychology students. *Journal of Personality and Individual Differences*,45,68–74.
- Kaplan,A.,& Flum,H.(2010). Achievement goal orientations and identity formation styles. *Educational Research Review* 5,50–67.
- Lee, J.Q., McInerney,D.M. ,Liem,G,A,D., & Ortiga, Y,P.(2010). The relationship between future goals and achievement goal orientations: An intrinsic–extrinsic motivation perspective. *Journal of Contemporary Educational Psychology*, 1-16.
- Luna, B.R., & Sherry, A. (2008). Sex differences in the relation between statistics anxiety and cognitive/learning strategies. *Journal of Contemporary Educational Psychology*,33, 327-344.
- Moneta, G.B., & Spada, M.M.(2009).Coping as a mediator of the relationships between trait intrinsic and extrinsic motivation and approaches to studying during academic exam preparation. *Journal of Personality and Individual Differences*,46, 664–669.
- Nicholls, J. G. (1984). Achievement motivation: Conceptions of ability, subjective experience, task choice, and performance. *Psychological Review*, 91, 328–346.
- Onwuegbuzie, A. J. (2004). Academic procrastination and statistics anxiety. *Journal of Assessment and Evaluation in Higher Education*, 29(1), 1–19.
- Onwuegbuzie, A.J., & Wilson, V.A.(2003). Statistics anxiety: Nature, etiology, antecedents, effects, and treatments. A comprehensive review of the literature. *Journal of Teaching in Higher Education* , 8(2), 195–209.
- Putwain, D,W.,& Daniels, R.A. (2010). Is the relationship between competence beliefs and test anxiety influenced by goal orientation? *Journal of Learning and Individual*

Differences, 20,8–13.

- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55, 68–78.
- Schunk, D. H., Pintrich, P. R., & Meece, J. L. (2008). *Motivation in education: Theory, research, and application* (3rd ed.). Upper Saddle River, NJ:Merrill/Prentice-Hall.
- Shamloo, Z.S., & Cox, W.M.(2010). The relationship between motivational structure, sense of control, intrinsic motivation and university students' alcohol consumption. *Addictive Behaviors*, 35,140–146.
- Stoeber, J., Feast, A.R., Hayward, J.A.(2009). Self-oriented and socially prescribed perfectionism: Differential relationships with intrinsic and extrinsic motivation and test anxiety. *Journal of Personality and Individual Differences*, 47,423–428.
- Vallerend, R.j., Pelletier, L.G., Blais, M.R., Briere, N.M., Senecal, C., & Vallieres, E.F. (1992). The Academic Motivation Scale:A measure of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education. *Journal of Educational and Psychological Measurement*, 52,1003-1017.
- Wang, J., Spencer, K., & Xing, M.(2009). Metacognitive beliefs and strategies in learning Chinese as a foreign language. *Journal of System*,37,46–56.
- Weinstein, C. E., Jong, J., & Acee, T. W. (2010). Learning strategies. *Journal of International Encyclopedia of Education*, 323-329.
- Wigfield, A., & Cambria, J.(2010). Students' achievement values, goal orientations, and interest: Definitions, development, and relations to achievement outcomes. *Journal of Developmental Review*, 30,1–35.

